

Ed.

618. Frumvarp til lánsfjárlaga

[180. mál]

fyrir árið 1980.

(Eftir 3. umr. í Nd., 22. maí.)

1. gr.

Fjármálaráðherra er heimilt fyrir hönd ríkissjóðs að taka lán á árinu 1980 allt að 11 347 m.kr. eða jafnvirði þeirrar upphæðar í erlendri mynt. Jafnframt er fjármálaráðherra heimilt að taka lán á innlendum lánsfjármarkaði að upphæð 8 900 m.kr.

Lántökuheimild ríkissjóðs skv. 3. gr. laga nr. 98/1979 er úr gildi felld að öðru leyti en því sem fjárráðstafanir hafa þegar verið gerðar á grundvelli hennar með samþykki fjárveitinganefndar vegna lánsfjárþarfar fyrir árið 1979.

2. gr.

Lánsfé samkvæmt 1. mgr. 1. gr. skal ráðstafað í samræmi við ákvæði fjárlaga og fjárfestingar- og lánsfjáráætlunar fyrir árið 1980.

3. gr.

3. gr. laga nr. 82/1977, sbr. 3. gr. laga nr. 20/1979, hljóði svo:

Hverjum lífeyrissjóði, sem lögbundinn er eða nýtur viðurkenningar fjármálaráðuneytisins, sbr. 1. tölulið D-liðs 30. gr. laga nr. 40/1978, um tekjuskatt og eignarskatt, er skylt að verja á ári hverju að minnsta kosti 40% af ráðstöfunarfé sínu til kaupa á skuldabréfum með fullri verðtryggingu til langs tíma af ríkissjóði, Byggingarsjóði ríkisins, Framkvæmdasjóði Íslands og fjárfestingarlánasjóðum, sem viðurkenndir eru af Seðlabanka Íslands og heimild hafa til verðtryggingar, sbr. VIII. kafla laga nr. 13 10. apríl 1979. Ef sérstakar fjárhagsástæður einstakra lífeyrissjóða krefjast, getur fjármálaráðherra lækkað framangreint hlutfall verðbréfa kaupa af ráðstöfunarfé.

Að því marki, sem þarf til að lífeyrissjóðir geti fullnægt ávöxtunarákvæðum í 1. mgr., er ríkissjóði, Framkvæmdasjóði Íslands og Byggingarsjóði ríkisins skylt að hafa verðtryggt skuldabréf til sölu og skal andvirði bréfanna ráðstafað samkvæmt lánsfjáráætlun ríkisstjórnarinnar. Þó skal 20% af ráðstöfunarfé lífeyrissjóða á samningssviði Alþýðusambands Íslands varið til kaupa á skuldabréfum Byggingarsjóðs ríkisins. Ríkisstjórnin kynnir hverjum og einum lífeyrissjóði að hvaða marki sjóðurinn kaupir bréf af ríkissjóði, Byggingarsjóði ríkisins og Framkvæmdasjóði Íslands.

Setja skal með sérstakri reglugerð nánari ákvæði um framkvæmd og tíma-
setningu þessara skuldabréfakaupa innan ársins og skilgreiningu ráðstöfunarfjár-
svo og ákvæði um lánstíma og lánskjör.

4. gr.

Landsvirkjun er heimilt að taka lán á árinu 1980 að fjárhæð allt að 28 700 m.kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt til fjármögnunar á kostnaði við byggingu virkjunar við Hrauneyjafoss og lokaframkvæmdir við Sigölduvirkjun.

5. gr.

Heimild er til lántöku vegna hitaveituframkvæmda sem hér segir:

1. Akureyrarbær, lán á árinu 1980 að fjárhæð allt að 2 000 m.kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt.
2. Hitaveita Akraness og Borgarfjarðar, lán á árinu 1980 að fjárhæð allt að 2 950 m.kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt.
3. Lán á árinu 1980 til annarra hitaveituframkvæmda samkvæmt síðari ákvörðun ráðherra um lántökuaðila, alls 1 450 m.kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt.
4. Vatnsveita Búðardals innlent lán á árinu 1980 að fjárhæð 150 m.kr.

6. gr.

Hitaveitu Suðurnesja er heimilt að taka lán á árinu 1980 að fjárhæð 1 100 m.kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt til fjármögnunar á kaupum og uppsetningu á gufuhverfli til raforkuframleiðslu á Svartsengi.

7. gr.

Sveitarfélögum er heimilt að taka lán á árinu 1980 samkvæmt síðari ákvörðun fjármálaráðherra um lántökuaðila allt að 500 m.kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt.

8. gr.

Orkubúi Vestfjarða er heimilt að taka lán á árinu 1980 að fjárhæð 1 517 m.kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt til fjármögnunar á raforku- og hitaveituframkvæmdum.

9. gr.

Þörungavinnsluuni hf. er heimilt að taka lán á árinu 1980 að fjárhæð allt að 240 m.kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt til greiðslu skammtíma skulda sem á fyrirtækinu hvíla.

10. gr.

Undirbúningsfélagi saltverksmiðju á Reykjanesi hf. er heimilt að taka lán á árinu 1980 að fjárhæð allt að 100 millj. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt til greiðslu skammtímaskulda sem á fyrirtækinu hvíla.

11. gr.

Framkvæmdasjóði er heimilt að taka erlent lán á árinu 1980 að fjárhæð 5 525 m.kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt.

12. gr.

Fjármálaráðherra, f. h. ríkissjóðs, er heimilt að ábyrgjast með sjálfskuldarábyrgð, eða að taka lán er komi að hluta eða öllu leyti í stað ríkisábyrgðar, og endurlána þeim aðilum, sem tilgreindir eru í 5., 6., 7., 8., 9. og 10. gr., með þeim kjörum og skilmálum sem fjármálaráðherra ákveður.

Enn fremur er fjármálaráðherra heimilt f. h. ríkissjóðs, eftir nánari ákvörðun ríkisstjórnarinnar, að ábyrgjast með sjálfskuldarábyrgð, eða að taka lán er komi að hluta eða öllu leyti í stað ríkisábyrgðar, og endurlána þeim aðilum, er standa munu að nýjum iðnaðarverkefnum, að fjárhæð allt að 250 millj. kr.

13. gr.

Prátt fyrir ákvæði II. kafla laga nr. 30/1970, um Húsnæðismálastofnun ríkisins, með síðari breytingum, skal húsnæðismálastjórn á árinu 1980 veita Framkvæmdasjóði Íslands lán af sparnaðarfé skv. III. kafla laganna er nemi 1 000 m.kr. Lánskjör skulu vera hliðstæð og þau er Byggingarsjóður ríkisins nýtur að jafnaði af skyldusparnaðarfé ungmenna.

14. gr.

Prátt fyrir 2. tl. 27. gr. laga nr. 97/1976, um Framkvæmdastofnun ríkisins, skal framlag ríkissjóðs til Bygðasjóðs á árinu 1980 eigi fara fram úr 2 635 m.kr. Að auki er Bygðasjóði ætluð lántaka að fjárhæð allt að 1 500 m.kr.

15. gr.

Prátt fyrir ákvæði 1. og 4. tl. 4. gr. laga nr. 45/1971, um Stofnlánadeild landbúnaðarins, landnám, ræktun og byggingar í sveitum, sbr. lög nr. 68/1973, skal framlag ríkissjóðs til Stofnlánadeildar landbúnaðarins á árinu 1980 ekki fara fram úr 721 700 þús. kr.

16. gr.

Prátt fyrir 1. tl. 2. gr. laga nr. 34/1979, um Veðdeild Búnaðarbanka Íslands, skal framlag ríkissjóðs til Veðdeildar Búnaðarbanka Íslands eigi fara fram úr 21 250 þús. kr.

17. gr.

Prátt fyrir ákvæði C- og D-liðar 3. gr. laga nr. 44/1976, um Fiskveiðasjóð Íslands, og ákvæði laga nr. 2/1980 um breyting á lögum nr. 5/1976 um útflutningsgjald af sjávarafurðum, skal framlag ríkissjóðs til Fiskveiðasjóðs Íslands á árinu 1980 ekki fara fram úr 1 236 m.kr.

18. gr.

Prátt fyrir 2. tl. 1. mgr. 9. gr. laga nr. 80/1971, um Aflatryggingasjóð sjávarútvegsins, sbr. 5. gr. laga nr. 4/1980 og ákvæði laga nr. 2/1980 um breyting á lögum um útflutningsgjald af sjávarafurðum, skal framlag ríkissjóðs til Aflatryggingasjóðs eigi fara fram úr 501 350 þús. kr. á árinu 1980.

19. gr.

Prátt fyrir ákvæði a- og c-liðar 2. mgr. 4. gr. laga nr. 30/1970, um Húsnæðismálastofnun ríkisins, skulu samanlagðar tekjur Byggingarsjóðs ríkisins samkvæmt greindum stafliðum ekki fara fram úr 6 986 450 þús. kr. á árinu 1980. Fari tekjur skv. a-lið 2. mgr. 4. gr. laganna, sbr. 1. gr. laga nr. 14/1965, sbr. 1. gr. laga nr. 65/1977, og skv. c-lið 2. mgr. 4. gr. laganna fram úr þessari fjárhæð skal það sem umfram er renna í ríkissjóð. Þá skal framlag ríkissjóðs til Byggingarsjóðs ríkisins skv. b-lið 2. mgr. 4. gr. laga nr. 30/1970 eigi fara fram úr 63 750 þús. kr. á árinu 1980.

20. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 2. mgr. 20. gr. laga nr. 30/1970, um Húsnæðismálastofnun ríkisins, skal framlag ríkissjóðs til Byggingarsjóðs verkamanna á árinu 1980 eigi fara fram úr 432 500 þús. kr.

21. gr.

Þrátt fyrir ákvæði b-liðar 5. gr. laga nr. 35/1966, um Lánasjóð sveitarfélaga, sbr. lög nr. 99/1974, skal framlag ríkissjóðs til Lánasjóðs sveitarfélaga á árinu 1980 eigi fara fram úr 201 813 þús. kr.

22. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 1. gr. laga nr. 30/1921, um erfðafjárskatt, sbr. 1. gr. laga nr. 50/1972, skulu tekjur Erfðafjárskattar af erfðafjárskatti á árinu 1980 ekki fara fram úr 327 300 þús. kr. Það sem umfram kann að innheimtast á árinu 1980 af erfðafjárskatti rennur í ríkissjóð.

23. gr.

Þrátt fyrir ákvæði c-liðar 5. gr. laga nr. 51/1972, um Bjargráðasjóð, sbr. lög nr. 110/1976, skal framlag ríkissjóðs til Bjargráðasjóðs á árinu 1980 eigi fara fram úr 125 062 þús. kr.

24. gr.

Þrátt fyrir ákvæði a-liðar 25. gr. 6. kafla laga nr. 47/1979, um aðstoð við þroskahefta, skal framlag ríkissjóðs til Framkvæmdasjóðs þroskaheftra eigi fara fram úr 1 060 m.kr. á árinu 1980.

25. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 1. tl. 20. gr. hafnarlaga nr. 45/1973 skal framlag ríkissjóðs til Hafnarbótasjóðs á árinu 1980 ekki fara fram úr 190 120 þús. kr.

26. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 6. gr. laga nr. 58/1970, um skemmtanaskatt, sbr. 8. gr. sömu laga, skal framlag ríkissjóðs til Félagsheimilaskattar ekki fara fram úr 251 100 þús. kr. á árinu 1980.

27. gr.

Þrátt fyrir ákvæði í 8. gr. og 25. gr. laga nr. 60/1976, um skipulag ferðamála, skal ráðstöfunarfé til ferðamála af sérstöku gjaldi skv. 8. gr. laganna og framlagi úr ríkissjóði skv. 25. gr. laganna á árinu 1980 eigi fara fram úr 30% af skilafé Frihafnarinnar til ríkissjóðs, að viðbættum 27 m.kr. til Ferðamálasjóðs. Kostnaður af starfsemi Ferðamálaráðs skal greiddur af þeim hluta skilafjár Frihafnarinnar er fellur til ráðsins.

28. gr.

Heimilt er fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs að taka lán erlendis í því skyni að endurgreiða fyrir gjalddaga erlend lán ríkissjóðs, þar sem lánstími er talinn of stuttur miðað við eðlilegan afskriftartíma mannvirkja sem fjármögnuð hafa verið með viðkomandi lánnum. Jafnframt er Landsvirkjun veitt heimild til lántöku í sama tilgangi. Skal ráðherra og stjórn Landsvirkjunar hafa samráð við fjárveitinganefnd áður en til lántöku kemur samkvæmt þessari grein.

Nýti fjármálaráðherra lántökuheimildir laga þessara að hluta til töku láns eða lána, sem endurgreiða má fyrir gjalddaga (veltilán), er honum heimilt að nýta sömu heimild til töku á nýju láni til endurgreiðslu veltiláns að hluta eða öllu leyti án þess að lánssamningur um veltilánið falli úr gildi, enda sé ekki dregið á lánssamninginn að nýju nema lagaheimild liggja fyrir.

29. gr.

Fjármálaráðherra er heimilt að lækka áformuð lánsfjármögnuð útgjöld fyrirtækja og stofnana í B-hluta fjárlaga um 2 612 millj. kr. á árinu 1980.

30. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Ed.

621. Breytingartillögur

[160. mál]

við frv. til laga um jöfnun og lækkun hitunarkostnaðar.

Frá Agli Jónssyni, Eyjólfí Konráð Jónssyni, Lárusi Jónssyni
og Þorv. Garðari Kristjánssyni.

Ed.

625. Nefndarálit

[123. mál]

um frv. til l. um breyt. á lögum nr. 23 19. júní 1922, um sönnun fyrir dauða manna, sem ætla má að farist hafi af slysum.

Frá allsherjarnefnd.

Ed.

628. Nefndarálit

[180. mál]

um frv. til lánsfjárlaga fyrir árið 1980.

Frá 2. minni hl. fjárhags- og viðskiptanefndar.

Margrindur Þórhildur

Hér er augljóslega um varhugaverða þróun að ræða. Útflutningstekjur eru hér áætlaðar miðað við metafla þann sem nú er og hæsta verð á útflutningsmörkuðum.

Á það er einnig að líta að erlendar lántökur hafa yfirleitt farið fram úr áætlun lánsfjárlaga. Á árinu 1978 fóru þær 13.1 milljarð fram úr áætlun og 1979 14.8 milljarða. Í þessum lánsfjárlögum er greinilega ýmsum vanda skotið á frest sem verða mun til þess að auka erlendar lántökur fram yfir lánsfjárlög, ef að líkum lætur og ekki verða skornar niður áformaðar framkvæmdir á einhverjum sviðum.

ári. Afleiðingin af þessari stefnu við minnkandi sparnað og þar með útlánagetu bankakerfisins er augljós. Afleiðingin mun birtast í minnkandi útlánum til almennings, sem þarf á fyrirgreiðslu að halda vegna stundarvanda, íbúðarkaupa, húsbýgginga ellegar til að standa undir skattaáþján ríkisstjórnarinnar. Stefna ríkisstjórnarinnar í peningamálum einkennist þannig af þrennu:

1. Svikum við sparifjäreigendur.
2. Þrennuatri bankakerfis í eigin umráð utlana

Ríkisstjórn Alþýðuflokksins vann þannig að því að koma jöfnum höndum til móts við hag sparifjáreigenda og þarfir lántakenda um jöfnun greiðslubyrði og koma á skipulegri verðtryggingu lánsfjár og sparifjár og renna þannig stoðum undir aukinn innlendan sparnað. Þessi leið er hin eina mögulega til að efla innlendan lánsfjármarkað og koma á heilbrigðu peningamálakerfi. Núverandi ríkisstjórn hefur hins vegar fylgt öndverðri stefnu. Af því hefur þegar hlotist tjón sem erfitt verður úr að bæta. því að trausti sparifjáreigenda á stefnu og aðgerðum hins opinbera hefur

bóta fyrir Íslendinga. Þar á ofan riður mikið á því, til að tryggja markaði okkar, að Íslendingar séu í fararbroddi annarra þjóða í verkun fisks, tæknilega, gæðalega og kostnaðarlega.

4. Íslenskur iðnaður er vanþróaður. Uppbygging hans og skipuleg framleiðni- aukning mun skila ríkulegum ávexti.

Þessi verða að vera meginatriði fjárfestingarstefnu, ef ná á raunhæfum árangri í endurreisn efnahagslífsins og skapa hanniss grundvöll að lífskjarabótum. Áform

Ríkisstjórnin er sammála bankastjórninni um það, að samblíða vaxtaákvörðunum, sem miða að verðtryggingu sparifjár og lánsfjár, eigi að draga úr bilinu á milli útláns- og innlánsvaxta, og telur því, að $4\frac{1}{2}\%$ hækkun innlánsvaxta eigi að koma þegar til framkvæmda. Að því er varðar vaxtahækkun um $2\frac{1}{2}\%$ til viðbótar, bæði á útlán og innlán, eins og bankastjórnin hefur lagt til, getur ríkisstjórnin fallist á þessa breytingu, enda verði nú gerð gangskör að því að setja almennar reglur um lengingu lánstíma, sbr. lög nr. 13 frá 10. apríl 1979, um stjórn efnahagsmála o. fl.,

Loks ítrekar ráðuneytið að hin nýju lánskjör verði kynnt rækilega bæði með auglýsingum og öðrum hætti, einkum þannig að möguleikar til lengingar lána og dreifingar á greiðslubyrði verði almennt kunnir, svo og möguleikar til að semja um tíðari gjalddaga á nýjum lánum en nú tíðkast, svo sem ársfjórðungs- eða mánaðarlega.

Með vísun til svars yðar við bréfi Seðlabankans um framangreind málefni væntir ráðuneytið skjótra aðgerða af hálfu viðskiptabankanna.

innstæðum greidda mánaðarlega. Ráðuneytið óskar hér með eftir greinargerð frá Seðlabankanum um stöðu þessara mála og um framkvæmd lánskjarastefnunnar, ásamt tillögum bankans um framhald aðgerða á þessu sviði.

Einkum eru það fjögur atriði, sem óskast upplýst:

1. Almennar reglur um lengingu lánstíma í tengslum við útbreiðslu verðtryggingar-ákvæða.

Nd.

635. Lög

[123. mál]

um breyting á lögum nr. 23 19. júní 1922, um sönnun fyrir dauða manna, sem ætla má að hafi farist af slysum.

(Afgreidd frá Nd. 28. maí.)

Fylgiskjal.

28. maí 1980.

**Til Alexanders Stefánssonar, formanns félagsmálanefndar neðri deildar Alþingis.
Frá Hallgrími Snorrasoni.**

II. Tekjur — innstreymi.

1. Skyldusparnaður árið 1980 er skv. lánsfjáráætlun, en innstreymi hans er síðan ákveðið sem fast hlutfall af þjóðarframleiðslu, sem látin er aukast um 2% á ári að raungildi. Hér er um ágiskun miklu fremur en áætlun að ræða.
2. Framlög ríkis eru byggingarsjóðsgjöld af tekju- og eignarskatti og aðflutningsgjöldum og í dæmi 1 er gert ráð fyrir 1% launaskatti frá og með árinu 1981

yrði jafnframt minni sem næmi færri útlánnum. Jafnframt er ljóst, að ekki er víst að útlánnum úr Byggingarsjóði ríkisins fækki næstu 2—4 árin þótt aukning verði á byggingu „félagslegra“ íbúða og gæti hluti þeirrar aukningar fremur komið fram sem hrein viðbót við íbúðabyggingar á næstunni. Samkvæmt þessu bendir margt til að útlán Byggingarsjóðs ríkisins geti verið nokkuð vanmetin, einkum árin 1983 og 1984.

Auk þessa má t. d. benda á, að miðað er við meðalverðbreytingar frá einu ári

Byggingarsjóður ríkisins 1980—2000
Dæmi 2 um fjárstreymi miðað við 2%launaskatt.
Milljarðar króna á fjárlagaverðlagi 1980.

Innstreymi	1980	1981	1982	1983	1984	1988	1992	1996	2000
.....	0.5	0.7	0.8	0.8	0.8	10.0	10.0	11.7	10.7

Fjármögnun ótrygg.

Allir félagsmálanefndarmenn eru sammála um að fjármögnunargrundvöllur frumvarpsins sé afar veikur. Í nefndaráliti meiri hlutans segir orðrétt:

„Meiri hluta nefndarinnar er fullljóst, að æskilegt hefði verið að fjármögnunarpáttur frv. væri fyrir fram ákveðinn til að ná þessum markmiðum...“

Allt nefndarálit 1. minni hluta (Jóhönnu Sigurðardóttur) er samfelld gagnrýni

Tæknideildin.

Undirritaðir telja óþarft að lögbinda deildaskiptingu Húsnæðisstofnunar. Eðlilegt er, að stofnunin stundi eftirlits- og leiðbeiningarhlutverk auk þess að gangast fyrir opinberri samkeppni um gerð uppdráttar að íbúðarhúsum. Hins vegar teljum við, að hönnun og sala íbúðarteikninga eigi ekki að vera í verkahring Húsnæðisstofnunar, enda er hún þá í beinni samkeppni við teiknistofur í einkarekstri.

Nd.

642. Lög

[154. mál]

um breyting á lögum nr. 51/1972, um Bjargráðasjóð, sbr. lög nr. 110/1976 og lög nr. 41/1977.

(Afgreidd frá Nd. 29. maí.)

Nefndarmenn eru sammála um að við það mat, sem hér um ræðir, hljóti að verða tekið tillit til sjónarmiða beggja deiluaðila til þess að finna sem allra fyrst og eigi síðar en 1. október næstkomandi sanngjarna lausn þessa deilumáls, sem lengi hefur verið í deiglunni.

Alþingi, 29. maí 1980.

Nd.

648. Lög

[17. mál]

um Húsnæðisstofnun ríkisins.

(Afgreidd frá Nd. 29. maí.)

Sambliðka hefi 559 (okn 549)

Fylgiskjal II.

Gunnar Sigurðsson sérfræðingur.

**Hve mikill hluti landbúnaðarframleiðslunnar er framleiddur á innfluttu fóðri?
Á árinu 1979 voru alls flutt inn um 85 þúsund tonn af fóðurbæti. Við þetta bætist**

Sp.

651. Þingsályktun

[206. mál]

um mál Skúla Pálssonar á Laxalóni.

(Afgreidd frá Sp. 29. maí.)

Alþingi Ályktar og fela sýkistíðannina og mæta fyrir 1. október 1980. Hvort og há